

Sygn. akt I C 671/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Piotr Jakubiec

Protokolant: Małgorzata Siuda

po rozpoznaniu w dniu 10 czerwca 2015 r. w Lublinie

na rozprawie

sprawy z powództwa Uniwersytetu (...) w L.

przeciwko (...) Towarzystwu Ubezpieczeń (...) w W.

o zapłatę

I. zasądza od (...) Towarzystwa (...) w W. na rzecz Uniwersytetu (...) w L. kwotę 2.296.308,44 zł (dwa miliony dwieście dziewięćdziesiąt sześć tysięcy trzysta osiem złotych 44/100) z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2015 r. do dnia zapłaty;

II. zasądza od (...) Towarzystwa (...) w W. na rzecz Uniwersytetu (...) w L. kwotę 17.217 zł (siedemnaście tysięcy dwieście siedemnaści złotych 0/100) tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje ściągnąć od (...) Towarzystwa (...) w W. na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Lublinie kwotę 90.000 zł (dziewięćdziesiąt tysięcy złotych 0/100) tytułem części opłaty od pozwu.

I C 671/14

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 22 stycznia 2014 roku powód (...) (...) w L., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o zasądzenie od (...) Towarzystwa (...) w W. na swoją rzecz kwoty 2.296.308,44 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 6 lutego 2013 roku do dnia zapłaty oraz kosztami zastępstwa procesowego.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie pełnomocnik powoda wskazał, iż w dniu 5 września 2011 roku, powód zawarł z Przedsiębiorstwem Usługowo-Produkcyjnym (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w R. umowę, której przedmiotem było wybudowanie budynku Centrum (...) przy ul. (...) i ul. (...) w L. w zakresie umożliwiającym uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu, zagospodarowanie terenu działki oraz wykonanie przyłączy.

Zgodnie z § 4 pkt 1 przedmiotowej umowy Wykonawca zobowiązał się do zakończenia przedmiotu umowy w okresie 16 miesięcy od dnia zawarcia umowy, czyli do dnia 5 stycznia 2013 roku. W § 11 pkt. 1 i 2 umowy strony zaś ustaliły, iż wykonawca wnosi zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 5% ceny oferty brutto, co stanowi 2.296.308,44 zł w formie gwarancji ubezpieczeniowej.

Pozwany dodał, iż w wykonaniu przedmiotowych postanowień umowy wykonawca przedłożył gwarancję ubezpieczeniową należytego wykonania kontraktu nr 1503/LU/939/2011 z dnia 5 września 2011 roku. Zgodnie

z punktem 1 przedmiotowej gwarancji pozwany zagwarantował, nieodwołalnie i bez stawiania warunków poza przewidzianymi w dokumencie gwarancji, zapłatę powodowi kwoty 2.296.308,44 zł. W punkcie 2 pozwany wskazał, iż gwarancja zabezpiecza roszczenie powoda w stosunku do wykonawcy powstałe z tytułu nie zapłacenia przez wykonawcę należności, powstałych w okresie obowiązywania gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy lub zerwaniem umowy przez wykonawcę lub rozwiązaniem umowy przez zamawiającego z winy wykonawcy.

Wskazując na § 10 pkt 1 ppkt a umowy nr (...) z dnia 5 września 2011 roku pozwany wskazał nadto, iż wykonawca zobowiązał się do zapłaty zamawiającemu kary umownej za odstąpienie od umowy przez Zamawiającego z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi Wykonawca – w wysokości 20% wynagrodzenia brutto, o którym mowa w § 2 ust. 1 umowy. Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy za wykonanie przedmiotu umowy strony ustaliły wynagrodzenie ryczałtowe w wysokości 45.926186,77 zł. W związku z powyższym, w ocenie powoda, wysokość przypadającej mu kary umownej od Wykonawcy, z tytułu odstąpienia od umowy przez Zamawiającego z winy Wykonawcy, wynosi 9.185.233,75 zł.

Z treści uzasadnienia pozwu wynika, że oświadczenie o odstąpieniu od umowy zostało odebrane przez Wykonawcę w dniu 17 grudnia 2012 roku, zatem zdaniem powoda z tym dniem stało się wymagalne roszczenie Zamawiającego wobec Wykonawcy o zapłatę kary umownej. Skoro bowiem rozwiązanie umowy nastąpiło z dniem dojścia oświadczenia o odstąpieniu do Wykonawcy, a zatem z dniem 17 grudnia 2012 roku, to jest to dzień w którym powód mógł skutecznie żądać zapłaty kary umownej.

Treść uzasadnienia pozwu wskazuje nadto, że Wykonawca robót Przedsiębiorstwo Usługowo – Produkcyjne (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w R. nie dotrzymało warunków umowy. W grudniu wykonawca zrealizował bowiem jedynie 15% inwestycji, przy czym opóźnił się z wykończeniem robót tak dalece, że nie było prawdopodobnym, iż zdoła je ukończyć w umówionym terminie. Sam z resztą wykonawca w dniu 17 września 2012 roku wnosił o przesunięcie terminu wykonania i odbioru przedmiotu umowy z dnia 5 stycznia 2013 roku na dzień 5 czerwca 2013 roku.

Nadto wskazano, iż część robót, która została zrealizowana, była obciążona licznymi wadami. Dodano, że wobec powyższego zamawiający odstąpił od umowy i wystąpił do Wykonawcy z wezwaniem do zapłaty kary umownej w wysokości 9185233,75 zł. Poza tym, wezwaniem do zapłaty z dnia 2 stycznia 2013 roku powód wezwał do zapłaty kwoty 2.296.308,44 zł pozwane Towarzystwo, z tytułu kary umownej, nałożonej na wykonawcę, w związku z odstąpieniem przez Zamawiającego od umowy z winy Wykonawcy. Dodano przy tym, iż zamawiający otrzymał to wezwanie co najmniej w dniu 21 stycznia 2013 roku, albowiem taką datą opatrzone jest pismo pozwanego odmawiające zapłaty, odmówił jednak spełnienia świadczenia.

Uzasadniając swoje roszczenie strona powodowa wskazała, iż użycie w dokumencie gwarancyjnym, zawierającym postanowienia umowy gwarancji ubezpieczeniowej sformułowań, że gwarancja ubezpieczeniowa jest płatna na pierwsze żądanie albo że jest bezwarunkowa, powoduje, iż umowie tej nadano cechy zobowiązania abstrakcyjnego, co skutkuje tym, że żadna ze stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie może podnosić zarzutów nieważności causae, bądź jej odpadnięcia. Nadto dodała, że zobowiązanie gwaranta z umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie jest zobowiązaniem akcesoryjnym, czego konsekwencją jest to, że gwarant nie może wobec gwarantariusza podnosić zarzutów z innego stosunku prawnego, w szczególności zarzutów ani z umowy zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej ani też zarzutów ze stosunku podstawowego, w tym zarzutów, które przysługują dłużnikowi ze stosunku podstawowego wobec beneficjenta gwarancji –wierzyciela ze stosunku podstawowego. Powód wskazał, iż umowa gwarancji zawarta przez powoda z pozwanym miała charakter umowy abstrakcyjnej, gdyż z treści dokumentu wynikało, że jest to gwarancja płatna na pierwsze żądanie beneficjenta i bezwarunkowa w tym znaczeniu, że zgłoszenie żądania przez beneficjenta wypełniało warunki formalne domagania się od gwaranta wpłaty sumy gwarancyjnej. Ponadto dodał, iż zobowiązanie gwaranta było zobowiązaniem samodzielnym, a nie akcesoryjnym w stosunku do zobowiązania dłużnika wynikającego ze stosunku podstawowego, co według strony pozwanej prowadzi do wniosku, że pozwany nie może powoływać się na zarzuty ze stosunku podstawowego. Nadto powód zaznaczył, iż charakteru prawnego gwarancji ubezpieczeniowej złożonej przez pozwanego powodowi nie zmienia fakt, że została ona udzielona w związku z art. 147 ust 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, według którego zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia

należytego wykonania umowy. Dodał, iż powołane przez niego przepisy nie zawierają odmiennej regulacji prawnej dotyczącej umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jaką ma złożyć wykonawca zamawiającemu, a w szczególności takiej, która wyklucza możliwość złożenia zamawiającemu gwarancji ubezpieczeniowej, o charakterze abstrakcyjnym i nieakcesoryjnym (pozew k. 2-9).

Nakazem zapłaty z dnia 14 maja 2014 roku w sprawie sygn.. akt I Nc 11/14, Sąd Okręgowy w Lublinie, nakazał pozwanemu (...) Towarzystwu Ubezpieczeń (...) z siedzibą w W. w ciągu dwóch tygodni od doręczenia nakazu zapłacić powodowi Uniwersytetowi (...) w L. kwotę 2.296.308,44 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia 6 lutego 2013 roku do dnia zapłaty (nakaz zapłaty k.169).

W dniu 9 czerwca 2014 r. (data wpływu) do tut. Sądu wpłynął sprzeciw od przedmiotowego nakazu zapłaty, w którym pozwany (...) Towarzystwo (...) w W. zaskarżył nakaz w całości i wniósł o oddalenie powództwa w całości.

Uzasadniając swoje stanowisko w sprawie strona pozwana podniosła, iż gwarant treścią gwarancji miał pełne prawo wyznaczenia granicy swojej odpowiedzialności oraz wyznaczenie przesłanek wyłączających swoją odpowiedzialność. Wskazała, iż nie zabezpieczała roszczenia beneficjenta wynikającego z tytułu naliczenia kar umownych wykonawcy, bowiem wówczas określone by to było ściśle w dokumencie gwarancji.

Pozwany podniósł, iż przedmiotowa gwarancja nie jest stosunkiem abstrakcyjnym i nieakcesoryjnym, lecz jest ściśle powiązana z przedmiotem umowy oraz stosunkiem obligacyjnym łączącym powoda wraz z Wykonawcą i nie jest przez to sprzeczna ze stosunkiem prawnym łączącym powoda wraz z pozwanym.

Wskazał, że roszczenia powoda (Beneficjenta) muszą wynikać z istniejącego stosunku prawnego między powodem (Beneficjentem), a Zobowiązaniem. Zdaniem pozwanego gwarant ma pełne prawo powoływać się na zarzut nadużycia prawa przez Beneficjenta gwarancji, a także na zarzuty wynikające z treści gwarancji. Podkreślił, iż wystawiona przez pozwanego gwarancja nie jest całkowicie bezwarunkowa, bowiem postanowienia zawarte w treści samej gwarancji wyznaczają istotne ramy stosunku zobowiązaniowego.

Zdaniem pozwanego w niniejszej sprawie Gwarant miał pełne prawo badania czy zaszła przesłanka warunkująca odpowiedzialność Gwaranta w postaci winy Wykonawcy w niezapłaceniu należności, powstałych w okresie obowiązywania niniejszej gwarancji w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem Umowy. Pozwany wskazał, iż w toku postępowania likwidacyjnego ustalił, że nie zaszła przesłanka warunkująca odpowiedzialność pozwanego. Opóźnienia zaś, na które powołuje się powód a które stanowiły zdaniem powoda podstawę do naliczenia kar umownych, stanowiły wyłącznie winę powoda. Powód bowiem w toku realizacji umowy, którą zabezpieczała przedmiotowa gwarancja ubezpieczeniowa, dostarczył Wykonawcy wadliwą dokumentację techniczną tj. projekt budowlany oraz projekt wykonawczy w zakresie kanalizacji co w konsekwencji doprowadziło do tego, że Wykonawca nie mógł wykonać na czas inwestycji. Na skutek tego zaś (...) S.A. zobligowany był do przeprojektowania trasy, jak i położenia projektowanego wodociągu. Wyjaśnił również, że właśnie z tych względów Wykonawca zwrócił się do powoda o zmianę terminu wykonywanych prac. Dodał, iż wykonawca powtórnie zwracał się do powoda o zmianę terminu wykonywanej umowy oraz składał wyjaśnienia dotyczące opóźnienia w terminie realizacji umowy, podnosząc jednocześnie winę powoda w opóźnieniu realizacji przedmiotu umowy. W konsekwencji skutkowało to odstąpieniem od umowy przez Wykonawcę z winy powoda.

Pozwany podniósł zarzut nadużycia przez powoda praw wynikających z gwarancji oraz niehonorowania przez powoda celu gwarancji, jakim było zabezpieczenie określonych roszczeń powoda. Dodał, iż gwarant ma pełne prawo powoływania się na zapisy gwarancji wyłączające odpowiedzialność Gwaranta z tytułu zawarcia umowy gwarancji ubezpieczeniowej w przypadku ziszczenia się określonych warunków formalnych w gwarancji ubezpieczeniowej (sprzeciw wraz z uzasadnieniem).

Pismem z dnia 9 czerwca 2014 roku (data wpływu) pozwany wniósł o przypozwanie Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjnego (...) S.A. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w R. (pismo procesowe k. 194-194v).

W toku postępowania strony podtrzymywały swoje stanowiska w sprawie (protokoły rozpraw k.205, k. 228-228v,291-291v).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 5 września 2011 roku (...) (...)j w L. zawarł z Przedsiębiorstwem Usługowo-Produkcyjnym (...) Spółką Akcyjną z siedzibą w R. umowę, której przedmiotem było wybudowanie budynku (...) przy ul. (...) i ul. (...) w L., w zakresie umożliwiającym uzyskanie pozwolenia na użytkowanie obiektu, zagospodarowanie terenu działki oraz wykonanie przyłączy.

Zgodnie z § 4 pkt 1 przedmiotowej umowy, Wykonawca zobowiązał się do zakończenia przedmiotu umowy w okresie 16 miesięcy od dnia zawarcia umowy.

W § 10 pkt 1 ppkt a niniejszej umowy Wykonawca zobowiązał się do zapłaty Zamawiającemu kary umownej za odstąpienie od umowy przez Zamawiającego z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi Wykonawca – w wysokości 20% wynagrodzenia brutto, czyli wynagrodzenia ryczałtowego w wysokości 45.926168,77 zł (§ 2 ust. 1 umowy).

W § 11 pkt. 1, 2 i 3 umowy, strony zaś ustaliły, iż wykonawca wnosi zabezpieczenie należytego wykonania umowy w wysokości 5% ceny oferty brutto, co stanowi kwotę w wysokości 2.296.308,44 zł w formie gwarancji ubezpieczeniowej. W przypadku nienależytego wykonania zamówienia lub nie usunięcia wad przedmiotu zamówienia, zabezpieczenie wraz z powstałymi odsetkami staje się własnością Zamawiającego i będzie wykorzystane do zgodnego z umową wykonania robót i do pokrycia roszczeń z tytułu rękojmi za wady (umowa k. 128-138).

W wykonaniu przedmiotowych postanowień umowy wykonawca przedłożył gwarancję ubezpieczeniową należytego wykonania kontraktu nr 1503/LU/939/2011 z dnia 5 września 2011 roku. Zgodnie z § 1 przedmiotowej gwarancji pozwane Towarzystwo zagwarantowało nieodwołalnie i bez stawiania warunków, poza przewidzianymi w dokumencie gwarancji, zapłatę na rzecz Beneficjenta kwoty 2.296.308,44 zł. Z § 2 niniejszej gwarancji wynikało, iż gwarancja zabezpiecza roszczenie Beneficjenta w stosunku do Wykonawcy powstałe z tytułu nie zapłacenia przez Wykonawcę należności, powstałych w okresie obowiązywania gwarancji, w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy lub zerwaniem umowy przez wykonawcę lub rozwiązaniem umowy przez Zamawiającego z winy Wykonawcy (gwarancja ubezpieczeniowa k. 127).

W dniu 17 września 2012 roku Wykonawca zwrócił się z wnioskiem do Rektora (...) o wydłużenie terminu realizacji przedmiotowej umowy z 16 miesięcy do 21 miesięcy, czyli do dnia 5 czerwca 2013 roku, z powodu konieczności przeprojektowania zarówno trasy jak i położenia projektowanego rurociągu (wniosek k. 125-126).

Pismem z dnia 13 grudnia 2010 roku, odebrany przez Wykonawcę w dniu 17 grudnia 2012 roku, Zamawiający odstąpił od umowy, powołując się na winę Wykonawcy (pismo k.51-52). Po czym, w związku z powyższym, wezwał Wykonawcę do uiszczenia kary umownej w kwocie 9.185.233,75 zł (pismo k. 53-54, potwierdzenie nadania k. 58).

W piśmie z dnia 20 grudnia 2012 roku Przedsiębiorstwo Usługowo-Produkcyjne (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w R. również oświadczyło o odstąpieniu od powyższej umowy, powołując się jednak na winę Zamawiającego i bezskuteczność złożonego przez niego oświadczenia o odstąpieniu. Następnie, w związku z powyższym, Wykonawca wezwał Zamawiającego do uiszczenia kary umownej w kwocie 9.185.233,75 zł, z winy Zamawiającego (pismo k.178, k. 179-180).

Pismem z dnia 2 stycznia 2013 roku (...) (...)w L. wezwał Towarzystwo (...) z siedzibą w W. do zapłaty kwoty 2.296.308,44 zł w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania, z uwagi na odstąpienie od powyższej umowy przez Beneficjenta z winy Wykonawcy (pismo k. 47-48).

Podczas wizji lokalnej w dniu 11 i 14 stycznia 2013 roku rzeczoznawcy budowlani Biura Doradztwa (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w L. po dokonaniu oględzin wykonanych robót budowlanych w odniesieniu do

zapisów umownych, stwierdzili, że inwestycja została zrealizowana w wysokości jedynie 15% (opinia techniczna k. 37-44, protokół odbioru robót wykonanych k. 61-81v, dziennik budowy k. 83-117).

W dniu 11 stycznia 2014 roku, po uprzednim ogłoszeniu o zamówieniu, na podstawie umowy Nr (...) z dnia 7 stycznia 2014 roku przekazano plac budowy nowemu Generalnemu Wykonawcy (...) Spółce Akcyjnej, w celu dokończenia inwestycji–budowy budynku (...) (ogłoszenie o zamówieniu k. 236-247, specyfikacja istotnych warunków zamówienia k. 248-258, opis przedmiotu zamówienia k. 259-262, protokół przekazania placu budowy k. 279-282).

Przed Sądem Rejonowym w Rzeszowie, V Wydziałem Gospodarczym Sekcją ds. Upadłościowych i Naprawczych prowadzone było postępowanie upadłościowe (...) Spółki Akcyjnej w R.. Syndyk masy upadłości Przedsiębiorstwa Usługowo-Produkcyjnego (...) Spółki Akcyjnej w upadłości likwidacyjnej uznał wierzytelność powoda z tytułu należnej kary umownej w 100% zgłaszanej wysokości poprzez wpisanie jej na listę wierzytelności (pismo SR w Rzeszowie k. 283, wypis z listy wierzytelności k. 284).

Dowody powołane wyżej tworzą łącznie spójną i jednolitą całość, na której Sąd oparł się wydając rozstrzygnięcie w przedmiotowej sprawie.

Na rozprawie w dniu 10 czerwca 2015 roku (k. 291) Sąd postanowił nie uwzględnić wniosku pozwanego o pominięcie twierdzeń i dowodów powoda, zgłoszonego w piśmie z dnia 30 kwietnia 2015 roku, bowiem przedmiotowe pismo procesowe zostało złożone do tut. Sądu w zakreślonym na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2015 roku przez Sąd, 14-dniowym terminie (k.228v). Dlatego też Sąd postanowił dopuścić dowód z dokumentów zgłoszony przez stronę powodową w piśmie procesowym z dnia 21 kwietnia 2015 roku na okoliczności w tym piśmie wskazane (k. 291).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w całości.

Bezsporna w niniejszej sprawie okazała się okoliczność, iż strony niniejszego postępowania łączyła umowa gwarancji ubezpieczeniowej z dnia 5 września 2011 roku, zgodnie z którą pozwane Towarzystwo zagwarantowało nieodwołalnie i bez stawiania warunków poza przewidzianymi w dokumencie gwarancji, zapłatę na rzecz Beneficjenta kwoty 2.296.308,44 zł.

Sporny pomiędzy stronami okazał się zaś charakter przedmiotowej umowy oraz charakter zobowiązania gwaranta, jak również zależność przedmiotowego zobowiązania od stosunku podstawowego, którym w niniejszej sprawie była umowa powoda z Przedsiębiorstwem Usługowo–Produkcyjnym (...) S.A. z siedzibą w R. z dnia 5 września 2011 roku, a co za tym idzie charakter odpowiedzialności pozwanego z tytułu umowy gwarancji ubezpieczeniowej.

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż umowa gwarancji ubezpieczeniowej jest czynnością prawną, której treść jest kształtowana wolą stron w ramach zasady swobody umów, wynikającej z art.353¹k.c. Stronami przedmiotowej umowy są gwarant (zakład ubezpieczeń) oraz gwarantariusz (beneficjent gwarancji). Na podstawie umowy gwarancji ubezpieczeniowej gwarant zobowiązuje się zapłacić gwarantariuszowi świadczenie pieniężne w postaci sumy gwarancyjnej w przypadku wystąpienia wypadku gwarancyjnego.

Umowie gwarancji ubezpieczeniowej, podobnie jak w przypadku umowy gwarancji bankowej, towarzyszą zazwyczaj dwa dodatkowe stosunki prawne, czyli:

-stosunek podstawowy pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem – beneficjentem gwarancji;

-umowa zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej, zawierana pomiędzy dłużnikiem ze stosunku podstawowego albo osobą trzecią i zakładem ubezpieczeń –gwarantem (tak w wyroku SN z 14.01.04 r. I CK 102/03, niepubl.).

Ze stosunku podstawowego wynika obowiązek udzielenia wierzycielowi gwarancji ubezpieczeniowej, której celem jest zabezpieczenie wykonania zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego. Wykonanie obowiązku udzielenia

wierzycielowi zabezpieczenia przez ustanowienie gwarancji ubezpieczeniowej następuje przez zlecenie przez dłużnika ze stosunku podstawowego albo osobę trzecią –udzielenia gwarancji ubezpieczeniowej przez zakład ubezpieczeń. W wykonaniu tego zobowiązania gwarant, będący zakładem ubezpieczeń, zawiera umowę gwarancji ubezpieczeniowej z gwarantariuszem, a zarazem wierzycielem ze stosunku podstawowego. Zazwyczaj zawarcie umowy gwarancji następuje przez przyjęcie przez gwarantariusza oferty gwaranta, zawierającej treść umowy gwarancji (tak S.A. w Łodzi w wyroku z dnia 22.05.14 r. w sprawie o sygn. akt I ACa 1436/13).

Użycie w dokumencie gwarancyjnym, zawierającym postanowienia umowy gwarancji ubezpieczeniowej sformułowań, że gwarancja ubezpieczeniowa jest płatna na pierwsze żądanie albo że jest bezwarunkowa, powoduje, iż umowie tej nadano cechy zobowiązania abstrakcyjnego. Taka cecha gwarancji ubezpieczeniowej powoduje, że żadna ze stron umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie może podnosić zarzutów nieważności causa bądź jej odpadnięcia (tak wyrok SN z 14.01.04r., I CSK 102/03 niepubl.), niezależnie od tego czy przyczyny prawnej powstania zobowiązania gwaranta upatruje się w umowie zlecenia gwarancji ubezpieczeniowej, czy też w treści stosunku podstawowego.

W tym miejscu należy podkreślić, iż zobowiązanie wynikające z umowy gwarancji ubezpieczeniowej nie posiada cechy akcesoryjności. Ma charakter zobowiązania samodzielnego, którego istnienie i zakres nie zależy od istnienia i zakresu innego zobowiązania, w szczególności zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego (tak SN w wyroku z dnia 25.06.99 r., III CKN 402/98). Istnienie i zakres samodzielnego zobowiązania gwaranta określa sama umowa gwarancji ubezpieczeniowej, przy czym gwarant płaci własny a nie cudzy dług (wyrok SN z 12.04.06 r., III CSK 25/06 niepubl., wyrok SN z 10.02.10 r., V CSK 233/09). Nieakcesoryjność zobowiązania gwaranta powoduje, że wymagalność jego świadczenia powstaje po wezwaniu wystosowanym przez beneficjenta. Nie jest to bowiem odpowiedzialność typu odszkodowawczego wymagająca najpierw udowodnienia szkody i związku przyczynowego (tak SN w wyroku z dnia 04.10.95 r., II CRN 123/94). W tym miejscu należy przytoczyć treść uchwały Sądu Najwyższego (7 sędziów – zasada prawna) z dnia 16 kwietnia 1993 roku III CZP 16/93, z której wynika, że umowa gwarancji bankowej opatrzona klauzulami „nieodwołalnie i bezwarunkowo” oraz „na pierwsze żądanie”, kreuje odmiennie od innych rodzajów gwarancji abstrakcyjne zobowiązanie banku wobec beneficjenta, niezależnie od stosunków wewnętrznych łączących bank z dłużnikiem oraz dłużnika z wierzycielem. Bank nie może przeciwstawić wierzycielowi zarzutów ze stosunku podstawowego. W stosunku wewnętrznym bank nie jest zobligowany, a w stosunku gwarancyjnym-nawet upoważniony, do badania merytorycznej zasadności zgłoszonego roszczenia przez beneficjenta gwarancji.

Oceniając na tej podstawie czynność prawną w postaci gwarancji ubezpieczeniowej, wystawionej w dniu 5 września 2011 roku należy stwierdzić, iż miała ona charakter bezwarunkowy, uzależniony od spełnienia wymogów czysto formalnych. Była to więc gwarancja bezwarunkowa i nieodwołalna, co zaś oznacza że umowie nadano cechy zobowiązania abstrakcyjnego, nieakcesoryjnego i samodzielnego. Nadto istnienie przedmiotowego zobowiązania nie zależało od istnienia i zakresu zobowiązania dłużnika ze stosunku podstawowego, czyli Przedsiębiorstwa Usługowo-(...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w R., stanowiącego dług własny ubezpieczyciela, wyłączającego możliwość badania, czy zgłoszone przez beneficjenta gwarancji żądanie zapłaty zostało oparte na usprawiedliwionym roszczeniu w stosunku do dłużnika. Dla bytu i zakresu zobowiązania gwaranta wynikającego z umowy gwarancji zawartej z pozwanym ze względu na brak cechy akcesoryjności nie miało znaczenia istnienie i wysokość zobowiązania wykonawcy z umowy łączącej go z zamawiającym (pozwanym). Ewentualna nieważność tej umowy albo odstąpienie od niej przez jedną ze stron umowy nie miały wpływu na istnienie ważnego zobowiązania gwaranta wobec gwarantariusza z umowy gwarancji ubezpieczeniowej (tak też SN w wyroku z dnia 10.02.10 r. V CSK 233/09).

Jak słusznie wskazała strona powodowa, charakteru prawnego gwarancji ubezpieczeniowej, złożonej przez pozwanego powodowi, nie zmienia fakt, iż została ona udzielona w związku z art. 147 ust. 1 ustawy Prawo zamówień publicznych, według którego zamawiający może żądać od wykonawcy zabezpieczenia należytego wykonania umowy. Przepisy przedmiotowej ustawy nie zawierają bowiem odmiennej regulacji prawnej dotyczącej umowy gwarancji ubezpieczeniowej, jaką ma złożyć wykonawca zamawiającemu, a w szczególności takiej, która wyklucza możliwość złożenia zamawiającemu gwarancji ubezpieczeniowej o charakterze abstrakcyjnym i nieakcesoryjnym.

Warunkiem wypłaty gwarantowanego świadczenia było więc spełnienie wymogów formalnych (tak też SA w Łodzi wyroku z dnia 22.05.14 r. IACa 1436/13).

Należy podnieść, iż w niniejszej sprawie beneficjent - (...) (...)j w L. przedłożył niezbędne dokumenty, w tym wezwanie do zapłaty kwoty 2.296.308,44 zł w związku z odstąpieniem od umowy z winy Wykonawcy. Przedmiotowe wezwanie zawierało oświadczenie Zamawiającego o odstąpieniu od umowy oraz wezwanie do zapłaty kary umownej, wskazujące sposób wyliczenia kary, a także pełnomocnictwo nr (...), jak również uchwałę Uczelnianej Komisji Wyborczej Uniwersytetu (...)z dnia 27 kwietnia 2012 roku w sprawie stwierdzenia wyboru Rektora Uniwersytetu (...) na kadencję 2012- 2016. Należy więc wskazać, iż wszystkie dokumenty załączone przez powoda do pisemnego żądania zapłaty spełniały wymogi formalne. Pozwany jako gwarant umowy ubezpieczeniowej miał więc obowiązek wykonać swoje zobowiązanie z tytułu gwarancji bez względu na merytoryczną treść tych dokumentów i ich zgodność z rzeczywistym stanem rzeczy.

Abstrahując od powyższego, w sytuacji gdyby nawet uznać za stroną pozwaną, iż celowym byłoby badanie merytorycznej zasadności zgłoszonego roszczenia przez beneficjenta gwarancji, to należy wskazać, iż i w tej sytuacji roszczenie powoda okazałoby się zasadne. Strona powodowa z ostrożności procesowej wykazała bowiem, iż dłużnik ze stosunku podstawowego, a mianowicie z umowy o wybudowanie budynku (...)w L., nie wywiązał się z postanowień umowy. Nie zakończył bowiem budowy przedmiotu umowy w ciągu 16 tygodni od chwili zawarcia umowy, nie został również podpisany aneks, który stanowiłby podstawę do wydłużenia przedmiotowego terminu realizacji umowy. O zakresie zaawansowania robót w momencie odstąpienia od umowy przez Zamawiającego, świadczy załączony do niniejszej sprawy opis zaawansowania robót w okresie 05.09.2011 -13.12.2012 r. (k.260-262), którego treść nie była kwestionowana przez stronę pozwaną.

Należy więc uznać, iż w związku z powyższym Zamawiający miał prawo, zgodnie z treścią art. 635 k.c. w zw. z art. 656 k.c. w zw. z art. 656 § 1 k.c., odstąpić od zawartej umowy, przy czym jednocześnie powstała po jego stronie wierzytelność o karę umowną w stosunku do wykonawcy robót.

W związku z powyższym powód w październiku 2013 roku wystosował ogłoszenie na wykonanie robót budowlanych polegających na dokończeniu przedmiotowego budynku. W związku z tym też dokonał inwentaryzacji postępu robót i uaktualnił dokumentację przetargową zgodnie ze stanem realizacji na moment odstąpienia od umowy z Generalnym Wykonawcą.

W związku z powyższym, Sąd uznał iż zasadnym było zasądzenie na rzecz powoda żądanej przez niego kwoty.

Sąd zasądził nadto odsetki ustawowe od przedmiotowej kwoty od dnia 6 lutego 2013 roku, bowiem powód wezwał pozwane Towarzystwo do zapłaty, w terminie 14 dni od dnia otrzymania pisma, kwoty 2.296.308,44 zł, pismem z dnia 2 stycznia 2013 roku. Zamawiający otrzymał zaś to wezwanie co najmniej w dniu 21 stycznia 2013 roku, albowiem taką datą opatrzone było pismo pozwanego odmawiające zapłaty (art. 481§ 1 k.c.).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu, z uwagi na uwzględnienie powództwa w całości, Sąd oparł na zasadzie wynikającej z przepisu art. 98 k.p.c.

W związku z tym, iż powód wygrał przedmiotową sprawę, należało przyznać stronie powodowej od pozwanego Towarzystwa (...) zwrot kosztów procesu w całości. Na wysokość kosztów procesu wynoszących 17.217 złotych składają się: uiszczona przez powódkę część opłaty od pozwu w wysokości 10.000 złotych, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 7200 złotych (obliczone według stawki minimalnej na podstawie § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radcy prawnego oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu) oraz opłata od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych (pkt. II wyroku). Przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia pełnomocnika Sąd wziął pod uwagę niezbędny nakład pracy pełnomocnika oraz charakter sprawy. Nie kwestionując wkładu pracy pełnomocnika w przyczynienie się do wyjaśnienia sprawy, Sąd uznał jednak, że stosunkowo niedługi czas trwania

postępowania, fakt iż strona powodowa złożyła w zasadzie dwa pisma procesowe oraz że odbyło się jedynie trzy rozprawy sądowe, uzasadniają przyznanie kosztów w wysokości pojedynczej stawki minimalnej.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594) Sąd nakazał w punkcie III wyroku ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 90.000 zł tytułem części nieuiszczonej opłaty od pozwu.

Mając więc na uwadze powyższe ustalenia, w oparciu o powołane przepisy Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.